

DR. BACKHAUSZ RICHÁRD

1920—1971

Mindannyian — szerettei, barátai, pályatársai, munkatársai — megrendülten álltunk ez év októberének egyik napsütéses délelőttjén a Farkasréti temetőben, hogy utolsó búcsút vegyünk DR. BACKHAUSZ RICHÁRDTÓL, a nemzetközi tekintélyű immunológustól. Az arcok, a tekintetek mögött válasz nélkül maradt kérdések gondolatsorai futottak. Lehetséges és valóban igaz, hogy eltávozott? Az aktív, a teremtő, a tudományos kutatómunkában oly fáradhatatlan Richárd barátunk ne lenne köztünk? Nem cserélhetünk vele már gondolatot, nem ad már tanácsot, s új problémáink megoldásában nem nyújt már segítséget? A ravatalozó néma csöndje, a hamvakat magábarejtő urna volt minderre látszólag a válasz. Mindenki, aki ismerte, tudta, hogy betegsége súlyos volt, és mégis elképzelhetetlennek tűnt a hír, mely tudtul adta, hogy 1971. szeptember 27-én, életének 51. évében megszűnt dobogni az a szív és dolgozni az az agy, mely az emberekért, a magyar tudományért oly sokat tett.

1920. május 20-án Budapesten született. Egyetemi tanulmányait a budapesti Tudományegyetem Orvostudományi Karán végezte. Orvosi diplomáját 1944-ben szerezte meg „summa cum laude” eredménnyel. Kevesen tudják, éppen ezért e helyen kell megemlékezni arról a tényről, mely egyéniségének, meggyőződésének, elveihez ragaszkodó magatartásának lényegét példázza, hogy mindvégig kitűnő tanulmányi eredményei alapján az őt jogosan megillető „sub auspiciis gubernatoris” doktorrá avatást — épp azért, mert annak idején Szélasitól kellett volna megkapnia — visszautasította. A pálya kezdetén ez kemény és becsületes helytállást jelentett.

Gyorsan ívelő tudományos pályájának rövid foglalata az alábbi dátumok és állomások jelzik. Kutatómunkáját 1946-ban a Phylaxia Állami Oltóanyagtermelő Intézet Embergyógyászati Főosztályán kezdte meg. 1951-ben már osztályvezető, s alig egy évvel később szakmai

vezetővé nevezik ki. 1954-től haláláig a Humán Oltóanyagtermelő és Kutató Intézet tudományos igazgatóhelyettesi tisztjét töltötte be. 1959-ben nyerte el „*A géldiffúziós antigénanalízis*” címmel írt értekezése alapján az orvostudományok kandidátusa tudományos fokozatot. 1969-ben szerezte meg az orvostudományok doktora címet „*A normális és kóros immunglobulinok összehasonlító immunológiai és immunkémiai vizsgálata*” címmel írt értekezésével. A nemzetközi tekintélyű kutató tagja az Európai Allergológiai Akadémiának, a Német Haematológiai Társaságnak és szerkesztő bizottsági tagja az *Immunochemical Journal*-nak. Széles körű szakmai irodalmi tevékenységet fejtett ki negyedszázados kutatói pályája során, 123 értekezése, tanulmánya jelent meg, és közel 160 tudományos előadást tartott. 1967-ben jelent meg az Akadémiai kiadó és a Fischer-Verlag gondozásában az „*Immundiffusion und Immunelektrophorese*” című monográfiája. Számos hazai és külföldi kongresszuson, konferencián vett részt és képviselte a magyar tudományt. Aktív tudományszervező tevékenységet fejtett ki az MTA Immunológiai és Allergológiai Kutatásokkal foglalkozó bizottságban, valamint a Magyar Mikrobiológiai Társaság és az Immunológiai Szekció elnökségében.

Halála súlyos veszteséget jelent a magyar antropológiának. Pályája kezdetétől haláláig mindvégig aktívan vett részt fizikai antropológiai kutatásainkban. 1946–1950. évek között a Természettudományi Múzeum Embertani Tára keretében végzett kutatások során az egész országra kiterjedően végzett az ABO vércsoportrendszerre vonatkozó gyűjtő és értékelő munkát. Aktívan vett részt 1948–1965. évek között az ivádi és bodrogközi kutatásokban, és értékes sero-antropológiai tanulmányai jelzik ez irányú tevékenységét. Több mint tíz éven át tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia Antropológiai Bizottságának, valamint a Magyar Biológiai Társaság Embertani Szakosztályának.

Kivételes emberi sajátosságának tudható be az, hogy minden — látszólag tőle távol álló — tudományos probléma lényegét megértve, talált időt arra, hogy azok megoldásához tanácsokat és segítséget nyújtson. Dolgozószobája és laboratóriuma mindig nyitva állt a fiatalabb nemzedék előtt. Ragyogó szakmai képességeinek megfelelően segítséget nyújtott a fiatal pályatársaknak, és energiáját nem kímélve, még súlyos beteg állapotában is irányította azok kísérletes kutatómunkáját.

Korai halála pótolhatatlan őrnt hagyott maga után. Szellemi örökségét a magyar antropológia nemcsak megőrzi, hanem azt útmutató példaként igyekszik a jövőben tovább folytatni. Emlékét a magyar antropológusok kegyelettel őrzik meg.

DR. NEMESKÉRI JÁNOS